

TARTU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2022-2025

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	2
2. Majanduslik olukord.....	2
2.1. Majanduslik olukord riigis.....	2
2.2 Sotsiaalmajanduslik olukord Tartu vallas.....	4
3. Põhitegevuse tulud.....	4
3.1. Tulumaks.....	5
3.2. Maamaks.....	6
3.3. Tulud kaupade ja teenuste müügist.....	6
3.4. Toetused.....	6
3.5. Muud tulud.....	6
4. Põhitegevuse kulud.....	7
5. Investeermistegevus.....	8
6. Finantseerimistegevus.....	13
7. Põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus.....	13
8. Likviidsete varade muutus.....	15
9. Ülevaade sõltuvatest üksustest.....	15
Lisa 1. Strateegia vorm KOV.....	16
Lisa 2. Strateegia vorm sõltus üksus.....	18
Lisa 3. Strateegia vorm arvestusüksus.....	21

1. Sissejuhatus

Käesolev eelarvestrateegia kajastab valla eelarvepoliitilisi eesmärgi ja tegevusi nende saavutamiseks aastatel 2022-2025.

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia koostamisel, menetlemisel, vastuvõtmisel ja avalikustamisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 37². Eelarvestrateegias tuleb esitada kohaliku omavalitsuse üksusemajandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks, samuti eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksva aasta eeldatavad ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse kulud, olulisemad tegevused investeeringute osas, investeeringute kogumaksumuse prognoos ja võimalikud finantseerimisallikad, eeldatav finantseerimistegevuse maht ja likviidsete varade muutus, informatsioon eelarvestrateegia perioodiks kavandatavatest kohalike maksude ja maamaksuäärade muudatustest.

Lisaks kohaliku omavalitsuse üksuse enda andmestikule peab eelarvestrateegia seaduse kohaselt andma ülevaate ka temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast. Tartu valla sõltuvad üksused on käesoleva eelarvestrateegia koostamisel konsolideerimisgrupi üksused SA Raadi, SA Saadjärve ja Tartu Valla Kommunaal OÜ.

Finantsdistsipliini tagamise meetmetena tuleb eelarvestrateegias esitada nii kohaliku omavalitsuse üksuse kui kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulem ning netovõlakoorumus, mõlema puhul eelneva aasta tegelik, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad näitajad.

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on üldises plaanis tagada omavalitsuse finantspoliitika jätkusuutlikkus: positiivne eelarvetulem, reservide olemasolu, piisav laenuteenindamise- ja investeerimisvõimekus.

Valla finantsolukorra parandamise eesmärgil on oluline kasutada maksimaalselt EL toetusrahasid. Arendada tuleks koostööd teiste kohalike omavalitsustega ühisprojektide koostamiseks ja ellu viimiseks.

Valla eelarvestrateegiat uuendatakse üldjuhul iga aasta 15. oktoobriks koos arengukava üle vaatamisega, täpsustades nelja eelseisva aasta kavasid.

Tartu valla eelarve on tekkepõhine ja tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Strateegiaperioodi eelarve koostamisel on aluseks tartu Vallavolikogu 31.01.2019 määrus nr 1 „Tartu valla finantsjuhtimise kord“. Eelarvestrateegias on aastate 2022-2025 eelarved planeeritud lähtuvalt majandusprognoosidest, investeeringuplaanidest, valdade ühinemislepingutest ja arengukavas kajastatavatest tegevustest ning eesmärkidest.

Kõik näitajad on eelarvestrateegia tabelites toodud eurodes, kui pole kirjas teisiti.

2. Majanduslik olukord

2.1. Majanduslik olukord riigis

Eesti sisemajanduse koguprodukt kahanes 2020. aastal 2019. aastaga võrreldes 2,9% COVID-19 viiruse levikust tingitud liikumis- ja reisipiirangute tõttu. Rahandusministeeriumi hinnangul on kohalike piirangute vähesus, naaberriikide majanduse vastupidavus ja riiklikud toetusmeetmed aidanud Eesti majandusel tervikuna majanduslangusega suhteliselt hästi toime tulla. Kriisi esimestel kuudel oli ettevõtetele suureks abiks ka töötasu hüvitamise meede. Eesti 2020. aasta majanduslangus (-2,9%) oli kaks korda väiksem kui Euroopa Liidus (EL) keskmiselt ja jäi sarnaselt teiste riikidega esialgu prognoositust väiksemaks.

Rahandusministeeriumi analüüsi kohaselt kaotas Eesti majandus 2020. aastal piiriüleste liikumiskiirangute tõttu umbes 1,3 mld eurot turismitulu. Turismivaldkonna taastumine võtab aega ja sõltub piiriüleste kiirangute leevenemise tempost. Kuigi suurima osakaaluga oli Eesti eelmise aasta majanduslanguses tööstus, kosus see aasta jooksul jõudsalt seoses globaalse nõudluse taastumisega.

Eesti majandus tervikuna kasvas 2021. aasta esimeses kvartalis aastatagusega võrreldes 5,4%. Kiire majanduskasvu taga on siinsed suhteliselt vähesed äritegevuse ja liikumise piirangud teiste ELi riikidega võrreldes, majanduse hea kohandumisvõime ja valitsussektori stabiliseeriv tegevus eriti tervishoiusektori kaudu. Esimeses kvartalis toetasid majandust lisaks avaliku sektori tegevusaladele veel traditsiooniliselt info- ja side-, kinnisvara- ja finantssektor. Konjunkturiindikaatorid näitavad kiiret kindlustunde paranemist ka tööstuses ja ehituses, samas kui tarbijad on küsitluste põhjal endiselt ettevaatlikud. Samas annab majanduskasvu näitajaga võrreldes teistsuguse pildi registreeritud töötuse statistika, mille järgi on mai lõpu seisuga Töötukassas arvel 53 tuhat töötut ehk 23 tuhat inimest enam kui kaks aastat tagasi ja pea kolm tuhat rohkem kui aasta tagasi. Seetõttu on ka Tartu vald hoidnud oma finantsprognoside koostamisel pigem konservatiivset joont. Olulisemad majandusnäitajad ja prognoosid, mis on käesoleva eelarvestrateegia koostamise aluseks, on toodud tabelis 1. Valla eelolevate aastate finantspositsiooni seisukohalt on jätkuvalt kriitilise tähtsusega tulumaksutulu ja selle laekumine, mis on otseselt seotud majanduses, eelkõige töajuturul, toimivate protsessidega. Rahandusministeeriumi hinnangul kasvavad töötajate palgatulud 2021. aastal 3,9%. Rahandusministeerium toob esile, et tööturg sattus selles kriisis tugeva löögi alla, kuid kiiresti väljatöötatud töötasu hüvitise tugimeede hoidis ära eelmise kriisiga sarnase massiliste koondamiste laine. Kriisi tõttu kadus ligikaudu 20 tuhat töökohta, millest osa on aga praeguseks taastunud. Eriolukorra algusest alates on registreeritud töötute arv suurenenud ligikaudu 13 tuhande inimese võrra ning ületanud 7% taseme. Kriisi mõjul aeglustus palgakasv pea kõigis tegevusalades ning jäi 2020. aastal 2,9% tasemele. Rahandusministeeriumi hinnangul näitas tööturg kriisis paindlikkust, mis väljendus töötuse kiires kasvus, samas kui keskmise palga kasv aeglustus vaid ajutiselt. Vaatamata palgatoetusele reageeris Eesti tööturg kiiresti. Tööjõudu vabanes pea kõigil erasektori tegevusaladel, välja arvatud info-, side- ja finantssektoris, kuid konkurentsituatsioon enam kannatas majutus ja toitlustus, mis on kaotanud kolmandiku kriisieelsetest töökohtadest. Eksportidist sõltuvas tööstuses on hõive langus taandumas, kuid turiste teenindav sektor jääb veel mõneks ajaks nõrgaks. Majanduse ja piiride avanedes hakkab prognooside kohaselt töötus Eestis vähenema alates kolmandast kvartalist, kuid ei jõua oma kriisieelsele madalale 4% tasemele ka 2025. aastaks. Töötuse ulatuslikust suurenemisest olenemata langes keskmine palk vaid kõige enam kannatanud tegevusaladel ning keskmise palga kasv sellel ja järgmisel aastal kiireneb.

Tabel 1. Eesti majandusarengu prognoos 2020-2025

Eesti majandusnäitajad	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
SKP reaalkasv (%)	-2,9	2,5	4,8	3,2	3,1	2,9
SKP nominaalkasv (%)	-3,4	4,9	7,0	5,3	5,1	4,8
Kaupade ja teenuste eksport (%)	-5,5	6,0	6,3	3,8	3,2	3,0
Tarbijahinnaindeks (%)	-0,4	2,0	2,1	2,0	1,9	1,9
Tööhõive muutus (%)	-2,2	-0,9	0,8	0,6	0,4	0,2
Tööpuuduse määr (%)	6,8	8	7,3	6,6	6,2	6
Keskmine palk (€)	1 448	1 504	1 588	1 668	1 749	1 832
Keskmise palga reaalkasv (%)	-2,5	1,3	4	2,3	2,2	2
Keskmise palga nominaalkasv (%)	2,9	3,9	5,6	5,1	4,9	4,7
Valitsussektori võlakoormuse % SKP-st	-4,8	-6	-4	-3,1	-2,4	-1,9

Allikas: Rahandusministeerium (Rahandusministeeriumi majandusprognoos 05.04.2021)

2.2 Sotsiaalmajanduslik olukord Tartu vallas

Tartu vald asub Tartu maakonna põhjaosas. Tartu valla administratiivne keskus asub Kõrvekülas, teenuskeskused Tabiveres, Laevas ja Piirissaarel. Valla pindala on 742 km². Tartu vallas on 10 941 elanikku. Valla territoorium jaguneb 71 külaks ja 6 alevikuks (Kõrveküla, Lähte, Tabivere, Vahi, Vasula ja Äksi).

Tartu valla elanike vanuseline struktuur oli seisuga 01.01.2021 järgmine:

- 65- ja vanemaid elanikke 1 627 (võrreldes aastaga 2020 +32);
- Tööealisi elanikke (19-64 aastat) 7 081 (võrreldes aastaga 2020 +222);
- 7 - 18 aastaseid ja nooremaid elanikke 1 656 (võrreldes aastaga 2020 +75);
- 0-6 aastased lapsed 1 226 (võrreldes aastaga 2020 +60).

Oluline näitaja vallas on töötute arv. Registreeritud töötute arv Eesti Töötukassa andmetel oli 31. detsembri seisuga 386 inimest, neist 211 meest ja 175 naist. Võrreldes COVID-19 algusega märtsis 2020 on see suurenenud 128 inimese võrra, kuid praegu näitab töötute arv vähenemist. Tartu vald soovib pakkuda oma kogukonna liikmetele ja külalistele parimat keskkonda elamiseks, töötamiseks, õppimiseks ja vaba aja veetmiseks.

Peamised suunad lähiaastatel:

- Valla asutuste struktuuri optimeerimine jätkub – üle vaadatakse haridusasutuste võrk, samuti kõik teised asutused;
- Õpilaste arvud valla ääremaa koolides vähenevad – seoses sellega vaadatakse üle koolide võrgustik;
- Valla amortiseerunud hoonete lammutamine, nendes elavad elanikud tuleb paigutada elamisväärsesse tingimustesse;
- Kaasava eelarve summade suurendamine;
- Teede ja tänavate rekonstrueerimine;
- Staadionite ehitus Lähtele ja Kõrveküllale;
- Kõrveküla spordihoone ehitus;
- Maarjasse uue lasteaia ehitus;
- Raadile uue lasteaia ehitus.

3. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse maksutuluseid, kaupade ja teenuste müügitulu, saadavaid toetusi ja muid tegevustuluseid. Põhitegevuse tulude eelarveosas ei planeerita põhivara müügitulu, põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist ega finantstuluseid.

Tabel 2. Põhitegevuse tulud 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	21 499 252	22 229 449	23 342 554	24 583 209	25 639 230
Maksutulud	12 838 000	13 215 049	13 986 952	14 805 169	15 672 479
sh tulumaks	12 505 000	12 865 049	13 636 952	14 455 169	15 322 479
sh maamaks	333 000	350 000	350 000	350 000	350 000
sh muud maksutulud	0				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 202 000	1 373 400	1 414 602	1 457 040	1 500 751
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 273 252	7 316 000	7 616 000	7 986 000	8 116 000
sh tasandusfond	2 342 368	2 442 000	2 492 000	2 542 000	2 642 000

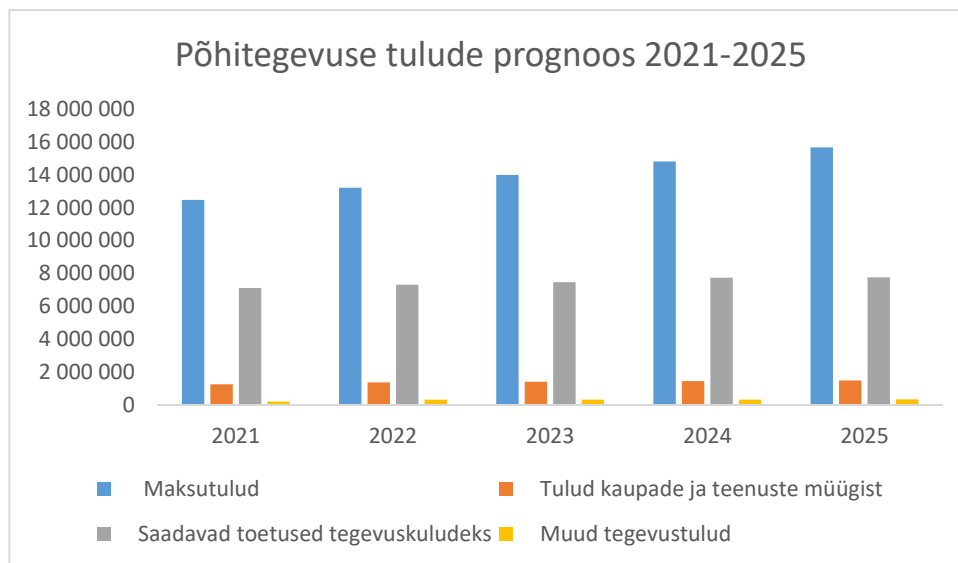
	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
sh toetusfond	4 499 787	4 524 000	4 574 000	4 624 000	4 674 000
sh muud saadud toetused					
tegevuskuludeks	431 097	350 000	400 000	570 000	450 000
Muud tegevustulud	186 000	325 000	325 000	335 000	350 000

Põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad maksutulud, mis koosnevad füüsilise isiku tulumaksust ja maamaksust. Tulumaksu laekumine sõltub tööturu muutustest, seetõttu on see prognoositud hõive ja palgataseme prognoosi aluse.

Maks on seadusega või seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutasu maksumaksja jaoks.

Maksud jagunevad riiklikeks ja kohalikeks maksudeks Riiklikud maksud on füüsilise isiku tulumaks ja maamaks.

Tartu vald kohalikke makse kehtestanud ei ole ja eelarvestrateegia perioodil ei ole neid ka kavas kehtestada.

Joonis 1. Tulude prognoos 2021-2025

3.1. Tulumaks

Enamikes kohalikes omavalitsustes on peamiseks tuluallikaks füüsilise isiku tulumaks. Käesoleval aastal moodustab see kuni 58,16 % põhitegevuse tuludest, 2022. aastal on planeeritud 58,04%.

Omavalitsustele eraldatava tulumaksu protsent käesoleval aastal on 11,96%.

Tartu valla füüsilise isiku tulumaksu laekumise prognoosides on lähtutud järgmisest:

- 1) Elanike arv ja maksumaksjate arv suureneb;
- 2) Brutosissetulek jätkab tõusu;

Maksumaksjate keskmine sissetulek aastate lõikes:

2018 – 1 220 eurot;

2019 - 1 270 eurot;

2020 - 1 409 eurot.

3.2. Maamaks

Maamaks on maa maksustamishinnast lähtuv omandimaks, mida maksab maa omanik või maa kasutaja lähtudes maamaksuseadusest.

2021. aasta eelarvesse on planeeritud 333 000 eurot, mis moodustab 1,55 % eeldatavatest põhitegevuse tuludest. Aastal 2022 toimub maa maksustamishinna ümberarvestus, sellest tulenevalt võivad suureneda maamaksu laekumised valla eelarvesse.

3.3. Tulud kaupade ja teenuste müügist

Kaupade ja teenuste müügist saadav tulu eelarve on planeeritud 1 202 000 eurot, moodustab 2021. aasta eelarve põhitegevuse tuludest 5,59 %. Nelja aasta jooksul on toimunud lasteaia kohamaksude ühtlustumine. Sügisel avatakse Raadil uus lasteaed 120 lapsele.

Teenuste müügist saadava tulu struktuuri eelarve on 2021. aastal järgmine:

- riigilõivud planeeritud;
- laekumised huvikoolide kohamaksudest;
- laekumised haridusasutuste majandustegevusest (lasteaia osalustasu, toiduraha, teistelt omavalitsustelt laekuv kohamaks, toitlustamisest laekuv tulu);
- laekumised kultuuri- ja kunstiasutuste majandustegevusest;
- laekumised spordi- ja puhkeasutuste majandustegevusest;
- laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest;
- laekumised muude majandusküsimustega tegelevate asutuste majandustegevusest;
- üüri- ja renditulud;
- laekumised õiguste müügist;
- muu tulu.

3.4. Toetused

Toetusfondi vahendeid suurendati ka käesoleval aastal seoses piirangute kehtestamisega märtsikuus, 140 404 eurot toetusfondi ja 275 000 eurot investeerimistegevuseks.

Toetuste osa valla 2021. aasta esialgses eelarves moodustab ligikaudu 33 % põhitegevuse tulude mahust.

Tasandusfond on ette nähtud tulude ja kulude ühtlustamiseks, et tagada väiksema tulukusega KOV üksustele vahendid neile pandud ülesannete täitmiseks.

Tasandusfondi eraldis sõltub elanike arvust, kohaliku omavalitsuse keskmisest tegevuskulust, tulu- ja maamaksu laekumisest ning keskkonnatasudest. Tartu valla eelarves on aastal 2021 tasandusfondi summa 2 342 368 eurot.

Toetusfond lg 2 summas 4 499 787 eurot jaguneb alljärgnevalt:

- Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus 3 403 397 €;
- Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus 176 257 €;
- Raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus 10 481 €;
- Huvihariduse ja -tegevuse toetus 207 680 €;
- Toimetulekutoetus 78 839 €;
- Matusetoetus 27 675 €;
- Asendus- ja järel hooldusteenuse toetus esimene osa 57 983 €;
- Rahvastikutoimingute tegemise toetus 1 843 €;
- Kohalike teede hoiu toetus 395 228 €;
- Tulubaasi toetus 140 404 €.

3.5. Muud tulud

Muude tulude eelarve 2021. aastal on 186 000 eurot, mis moodustab 0,86% põhitegevuse tuludest. Muudeks tuludeks on laekumine kaevandamisõigusest, vee erikasutusest, saastetasud ning trahvid. Veeseaduse § 8 lg 2 p 1 ja 2 kohaselt maksavad vee erikasutuse tasu vee kasutajad, kes võtavad vett otse põhjaveest või veekogust.

Vee erikasutusest saadav tulu on prognoositud eeldusel, et kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekub 50% laekunud vee erikasutuse tulust. Saastetasu tulu on prognoositud eeldusel, et kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekub 75% laekunud saastetasust.

4. Põhitegevuse kulud

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel on Tartu vallal kui omavalitsusüksusel ülesanne korraldada vallas:

- sotsiaalteenuste osutamist;
- sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist;
- eakate hoolekannet;
- kultuuri-, spordi- ja noorsootööd;
- elamu- ja kommunaalmajandust;
- veevarustust ja kanalisatsiooni;
- heakorda ja jäätmehooldust;
- ruumilist planeerimist;
- valla teede ja tänavate ehitamist ja korrashoidu.

Lisaks on vallal kohustus korraldada tema omanduses olevate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordiasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist. Samuti korraldab vald muid talle seadustega pandud kohaliku elu küsimusi ja lahendab kõiki neid kohaliku elu küsimusi, mis ei ole seadusega antud kellegi teise pädevusse.

Põhitegevuse kulud sisaldavad toetusi, personalikulusid, majandamiskulusid ja muid kulusid. Põhitegevuse kulude eelarveosas ei planeerita põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist, põhivara soetust ega finantskulusid.

Eelarvestrateegias kajastuvate uute tegevuste alustamisel tuleb vajadusel arvestada:

- prioriteetide ümberhindamisega,
- eelarveliste vahendite kasutamise paindlikkusega ja vajaduspõhisusega,
- kokkuvõiu võimalustega ja säästliku majandamisega,
- valla varadega seotud kulude alandamine valitsemiseks mittevajalike varade vähendamise teel.

Põhitegevuse kulude koostamisel on võetud aluseks hetke olukord ning volikogu poolt vastuvõetud otsused.

Tabel 3. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	17 749 000	18 093 000	18 826 690	19 662 505	20 536 810
Antavad toetused tegevuskuludeks	749 000	770 000	780 000	790 000	800 000
Muud tegevuskulud	17 000 000	17 323 000	18 046 690	18 872 505	19 736 810
sh personalikulud	9 900 000	10 395 000	10 914 750	11 460 488	12 033 512
sh majandamiskulud	7 100 000	6 798 000	7 001 940	7 282 018	7 573 298
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	19 414	42 538	42 538	25 114	26 602
sh muud kulud	0	130 000	130 000	130 000	130 000

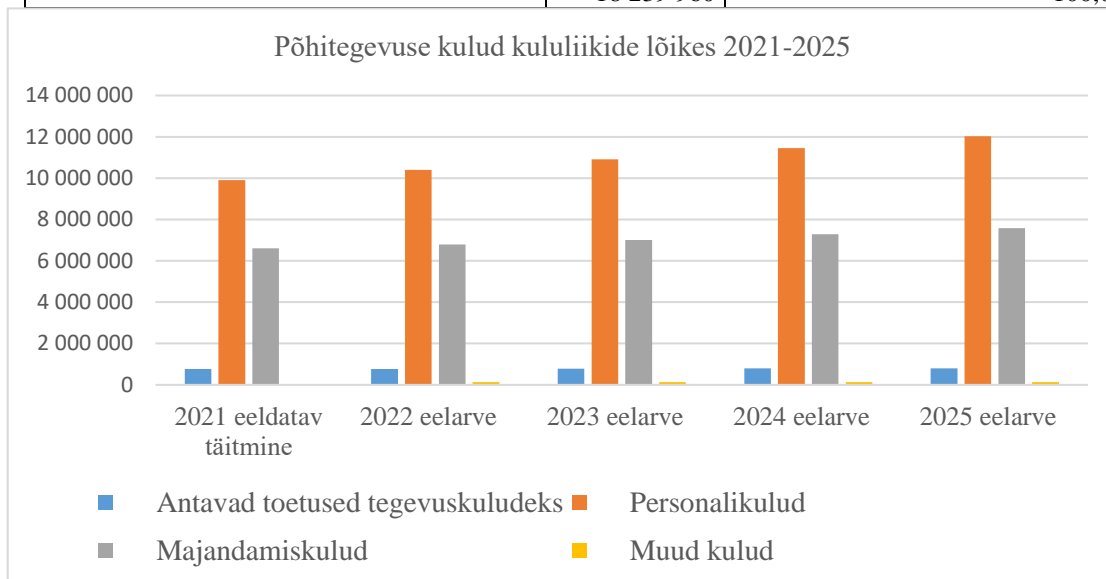
Valdkondade sees võivad kulud muutuda tingituna ainult konkreetsetel aastal tehtavate kulude lisandumisega või ära kadumisega.

Palka saab suurenda ka koosseisude vähendamise teel või siis teiste eelarveridade ümbervaatamisel. Personalikulude kasvu võib tingida ka riigipoolsed palgakasvud, mis on valla jaoks siduvad (õpetajate palgatõus, alampalgatõus).

Lasteaiaõpetaja töötasu on eesmärgina 90% kooliõpetaja palgast tulenevalt Vabariigi Valitsuse 06.02.2015 a. määruse nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“ § 12 lg 3 p-st 3. Nimetatud normist tulenevalt on magistrakraadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetaja palgatase kavandatud 100% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast. Tugispetsialistide (logopeedid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid) ja eripedagoogide töötasu on sõltuvuses õpetajate palga alammäärast. Õpetaja abide ning munitsipaalhoidude lapsehoidjate puhul arvestatakse planeerimisel ja kollektiivlepingus alampalga muutusega.

Tabel 4. Põhitegevuse kulud valdkondade lõikes 2021. aasta eelarves

Valdkond	Eelarve	% põhitegevuse kuludest
01 Üldised valitsussektori teenused	914 521	5,0
03 Avalik kord	7 000	0,0
04 Majandus	1 222 011	6,7
05 Keskkonnakaitse	952 500	5,2
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	229 327	1,3
07 Tervishoid	4 400	0,0
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	2 102 251	11,5
09 Haridus	11 581 746	63,5
10 Sotsiaalne kaitse	1 226 204	6,7
	18 239 960	100,0

Joonis 2. Põhitegevuse kulude prognoos 2021-2025

5. Investeermistegevus

Tartu vallal on seadusjärgsete ülesannete täitmiseks vaja suurel hulgal materiaalselt põhivara (s.o hooned ja rajatised), näiteks lasteaedu, koole, teid ja tänavaid, sotsiaal- ja kultuuriasutusi ning tänavavalgustust. Sellest tuleneb ka vajadus järjepidevalt investeerida valla asutuste tegevuseks vajaliku taristu väärtuse säilitamiseks ja parendamiseks ning uue taristu ehitamiseks.

Investeermistegevuse tuludes on kajastatud (+)

1. Tulud hoiuste intressidest
2. Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine
3. varade müük

Kuludes on kajastatud (-)

1. Põhivara soetus

2. Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine
3. Finantskulud

Tabel 5. Investeermistegevus 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Investeermistegevus kokku	-5 380 090	-7 215 837	-6 409 004	-3 821 132	-7 724 359
Põhivara müük (+)	200 000	100 000	50 000	50 000	0
Põhivara soetus (-)	-5 454 100	-7 758 000	-7 560 000	-3 100 000	-7 180 000
sh projektide omaosalus	-4 426 100	-6 515 000	-5 660 000	-3 100 000	-6 880 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	686 000	1 243 000	1 900 000	0	300 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-713 000	-722 315	-724 004	-691 132	-764 359

Tabel 6. Investeeringud valdkondade lõikes 2021-2025

Valdkond	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
04 Majandus	1 559 000	1 705 000	1 960 000	1 010 000	1 010 000
sh toetuse arvelt	200 000	100 000	300 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 359 000	1 605 000	1 660 000	1 010 000	1 010 000
05 Keskkonnakaitse	0	110 000	110 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	100 000	100 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	10 000	10 000	0	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	520 000	695 000	390 000	360 000	720 000
sh toetuse arvelt	0	95 000	0	0	300 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	520 000	600 000	390 000	360 000	420 000
08 Vaba-aeg, kultuur ja religioon	2 358 100	2 040 000	600 000	850 000	450 000
sh toetuse arvelt	655 000	435 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 703 100	1 605 000	600 000	850 000	450 000
09 Haridus	1 017 000	3 208 000	4 500 000	880 000	5 000 000
sh toetuse arvelt	173 000	513 000	1 500 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	844 000	2 095 000	3 000 000	880 000	5 000 000
KÕIK KOKKU	5 454 100	7 758 000	7 560 000	3 100 000	7 180 000
sh toetuse arvelt	1 028 000	1 243 000	1 900 000	0	300 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	4 426 100	6 515 000	5 660 000	3 100 000	6 880 000

Tabel 7. Investeeringud objektide lõiked 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
04 MAJANDUS	1 559 000	1 705 000	1 960 000	1 010 000	1 010 000
sh toetuse arvelt	200 000	100 000	300 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 359 000	1 605 000	1 660 000	1 010 000	1 010 000
Teed	250 000	250 000	450 000	250 000	250 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	250 000	250 000	450 000	250 000	250 000
Kaasav eelarve	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Aruküla tee ja Astelpaju tn ringristmik	0	0	200 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	200 000	0	0
Piirissare tankla	29 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	29 000	0	0	0	0
Vahi tn,koostöös Tartu linnaga	0	0	300 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			300 000		
Kuusisoo tee	20 000	50 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	0				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000	50 000			
Lasteaia tänav Kõrvekülas	150 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	150 000	0			
Muuseumi tee pikendus	145 000	300 000	300 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	145 000	300 000	300 000	0	
Kergliiklusteed	100 000	200 000	400 000	100 000	100 000
sh toetuse arvelt			200 000	0	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	200 000	200 000	100 000	100 000
Teemaade soetamine	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Kooli tn Kõrvekülas	50 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	50 000	0			
Viinaprulli tn	150 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	100 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	50 000				
Raadiraja tn	175 000	0	150 000	0	0
sh toetuse arvelt	100 000		100 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	75 000		50 000		
Ermi tn	240 000	220 000	0	200 000	200 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	240 000	220 000		200 000	200 000
Rattaringlus	65 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	65 000				

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Keskuse tee	0	75 000	100 000	400 000	400 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		75 000	100 000	400 000	400 000
Karjamõisa tee (Äksi)	25 000	150 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		100 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	25 000	50 000			
Nõlvakaare tänav	0	200 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		200 000			
Laeva kergliiklustee	100 000	200 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	200 000			
05 KESKKONNAKAITSE	0	110 000	110 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	100 000	100 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	10 000	10 000	0	0
Jäätmemajandus	0	110 000	110 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	100 000	100 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	10 000	10 000		
06 ELAMUMAJANDUS	520 000	695 000	390 000	360 000	720 000
sh toetuse arvelt	0	95 000	0	0	300 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	520 000	600 000	390 000	360 000	420 000
Veevarustus	400 000	475 000	270 000	200 000	600 000
sh toetuse arvelt	0	95 000			300 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	400 000	380 000	270 000	200 000	300 000
Tuletõrje veevarustus	20 000	20 000	20 000	60 000	20 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000	20 000	20 000	60 000	20 000
Tänavavalgustus	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Kaugküte	0	100 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000			
08 VABA AEG, KULTUUR	2 358 000	2 040 000	600 000	850 000	450 000
sh toetuse arvelt	655 000	435 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 435 000	1 605 000	600 000	850 000	450 000
Terviseradade tunnel	0	0	0	650 000	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				650 000	0
Rajatraktor	45 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	45 000	0	0	0	0
Lähte spordihoone (müratõke jm)	20 000	200 000	0	0	250 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000	200 000			250 000
Kõrvküla põhikooli spordihoone	2 115 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	630 000	0			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1485 000	0			

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Lähte staadion	0	0	400 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		0	400 000		
Kõrvküla staadionid	0	380 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	380 000			
Lähte jääväljak/-hall	0	600 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	200 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	400 000			
Terviserajad	50 000	50 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	25 000	25 000	0		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	25 000	25 000	0	0	0
mänguväljakud	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Raadi jalgpalliväljak	28 100	580 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		210 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	28 100	370 000			
Raadi mõisa puhkeala	0	130 000	100 000	100 000	100 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		130 000	100 000	100 000	100 000
09 HARIDUS	1 017 000	3 208 000	4 500 000	880 000	5 000 000
sh toetuse arvelt	173 000	513 000	1 500 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 290 000	1 595 000	3 000 000	880 000	5 000 000
Laeva LA katus, küttesüsteem	328 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	173 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	155 000				
Tabivere lasteaed	100 000	1 513 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		513 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	1 000 000	0		
Maarja lasteaed	200 000	1 400 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	200 000	1 400 000			
Keskuse tee 11		75 000	500 000	500 000	5 000 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		75 000	500 000	500 000	5 000 000
Tabivere kooli inventar	140 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	140 000				
Lähte kool	75 000	220 000	4 000 000	0	0
sh toetuse arvelt			1 500 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	75 000	220 000	2 500 000	0	0
Kõrvküla kool	140 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	140 000				
Generaatorid	34 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	34 000	0	00	0	0

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Muusikakool	0	0	0	380 000	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		0		380 000	
KÕIK KOKKU	5 454 100	7 758 000	7 560 000	3 100 000	7 180 000
sh toetuse arvelt	1 028 000	1 243 000	1 900 000	0	300 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	4 426 100	6 515 000	5 660 000	3 100 000	6 880 000

Investeeringute kogusummaks on planeeritud aastatel 2021-2025 on 31 052 100 eurot, sellest omaosalus 26 581 000 eurot ja toetuste arvelt 4 471 000 eurot.

Täiendavate tulude laekumisel on võimalik realiseerida arengukavas olevaid investeeringuid niinimetatud reservtegevusi, mis pole käesolevas tabelis kajastatud.

6. Finantseerimistegevus

Tartu valla finantseerimistegevus peab võimaldama põhitegevuse ning investeerimis- ja arendustegevuse häireteta rahastamise, püsides võlakoormuse piirmääras ning täites maksekohustusi tähtaegselt

Finantseerimistegevus jaotub:

- Kohustuste võtmine;
- Kohustuste tasumine.

Valla kohustuste võtmine on siiani olnud konservatiivse suunaga. On üritatud võimalikult madalal hoida valla laenumahtu.

Alljärgnevas tabelis on toodud ära kohustused aastatel 2021-2025.

Tabel 8. Finantseerimistehingud aastatel 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Finantseerimistegevus	2 017 553	2 422 401	2 333 045	-1 694 689	3 412 108
Kohustiste võtmine (+)	3 500 000	4 000 000	4 000 000		5 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-1 482 447	-1 577 599	-1 666 955	-1 694 689	-1 587 892

7. Põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmeteks:

- 1) kinni pidamine nõuetest põhitegevuse tulemile;
- 2) kinni pidamine netovõlakoormuse ülemmäära.

Nende näitajate alusel saab otsustada KOV-i finantsolukorra üle ning nende täitmata jätmise võib kaasa tuua sanktsioonid.

Põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus on koostatud tekkepõhiste arvestuste alusel.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Kui põhitegevuse tulem on negatiivne, siis omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid.

Põhitegevuse tulemi kirjeldatud KOFS-i kriteeriumid kehtivad nii kohaliku omavalitsuse üksuse kui ka kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta. Arvestusüksusesse kuuluvad KOFS § 2 kohaselt kohaliku omavalitsuse üksus (Tartu vald) ja temast sõltuv

üksus. Tartu valla arvestusüksusesse kuuluvad SA Raadi, SA Saadjärve ja Tartu Valla Kommunaal OÜ.

Tartu valla ning ka arvestusüksuse põhitegevuse tulem on olnud varem ning on planeeritud ka kogu eelarvestrateegia perioodi kindlalt positiivne.

KOFSi § 33 lõike 2 alusel ei tohi kohaliku omavalitsuse üksuse põhitegevuse tulemi väärtus aruandeaasta lõpu seisuga olla väiksem kui null. Tartu valla põhitegevuse tulem on seni olnud kõigil aastatel positiivne. Olenemata positiivsest põhitegevuse tulemist jääb eelarve kogutulem peale investeerimistegevust negatiivseks. Eelarve tulemit mõjutab eelkõige strateegiaperioodiks kavandatav põhivara soetuste maht ehk valla investeeringute vajadus. Negatiivne tulem iseloomustab asjaolu, et valla ei ole siiski piisavat tulubaasi vajalike investeeringute rahastamiseks, mistõttu nähakse eelolevatel aastatel jätkuvalt ette investeerimistegevuseks ka laenuvahendite kaasamist.

See on valla olulisemaid eelarvepoliitilisi eesmärgi, mis tagab valla finantsmajandusliku jätkusuutlikkuse. Valla kuludest kiiremini kasvavad tulud võimaldavad valla sellest tekkivat põhitegevuse tulemit kasutada valla arenguks vajalike investeeringute finantseerimiseks.

Strateegiaperioodil kasvavad esialgsete prognooside kohaselt valla tegevustulud kui ka tegevuskulud.

Käesoleval aastal on põhitegevuse tulud kasvanud võrreldes aastaga 2020. COVID-19 tõttu olid lasteaiad ja huvikoolid suletud, seetõttu jäävad sel perioodil ka tulud laekumata. Eelarvestrateegia perioodi jooksul põhitegevuse tulem kasvab, mis võimaldab suunata rohkem vahendeid investeerimiseks. Põhitegevuse tulemi paranemine vähendab ka eelarvedefitsiiti ning pidurdab seeläbi laenukohustiste kasvu.

Netovõlakoorumus on võlakohustuste ja likviidsete varade vahe. Võlakohustused on võetud laenu, kapitalirendi- ja faktooringkohustused, emiteeritud võlakirjad, tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused, tagastamisele kuuluvad saadud ettemaksud, pikaajalised võlad tarnijatele ja muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus rahast loobumist. Likviidsed varad on raha ja pangakontodel olevad vahendid, osalused rahaturu- ja intressifondide aktsiates või osakutes ning soetatud võlakirjad.

Netovõlakoorumuse arvutamisel lähtutakse KOFS § 34 lõikest 3 ja 4.

Vastavalt KOFSi §-le 34 võib netovõlakoorumus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoorumus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Seega on netovõlakoorumuse ülemäär iga konkreetse kohaliku omavalitsuse üksuse puhul erinev. Maksimaalne lubatav netovõlakoorumus võib olla vahemikus 60% kuni 100% põhitegevuse tuludest, kusjuures konkreetne piir sõltub kohaliku omavalitsuse üksuse omafinantseerimisvõimekusest. Madala omafinantseerimisvõimekuse korral võib võlakoorumus olla 60% põhitegevuse tuludest. Parema omafinantseerimisvõimekusega kohaliku omavalitsuse üksustel on see näitaja kõrgem, kuid ei saa ületada põhitegevuse tulude mahtu.

Covid-19 pandeemiast tingitud majanduskriisi tõttu on 60% tingimus asendatud ajutiselt 80% tingimusega. Et ka kohalikel omavalitsustel oleks pandeemiast tingitud majanduskriisi oludes võimalik majandust elavdada, otsustas riik tõsta netovõlakoorumuse piirmäära ajutiselt 80%-ni. Kõrgemat piirmäära rakendatakse aastani 2024 ning alates aastast 2025 on kavas piirmäära vähendada 5% võrra aastas, kuni jõutakse taas tagasi sihttasemeni 60%.

Tartu valla eeldatav vaba netovõlakoorumus 2021. aastal on 6 552 595 eurot. Netovõlakoorumuse piirmäära tõstmine on tugeva majanduskriisi tingimustes kasulik.

Netovõlakoorumuse protsent ehk netovõlakoorumuse osakaal põhitegevuse tuludest püsib eelarvestrateegia perioodil suhteliselt stabiilne. Tartu vald on 2021. aastal planeerinud laenu võtmise investeeringute tegemiseks ning kavandab ka eelarvestrateegia perioodil laenata vaid investeerimiseks.

Tabel 9. Tartu valla finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmise ülevaade aastatel 2021-2025

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	14 946 657	17 453 328	18 772 295	17 247 225	19 476 991
Netovõlakoormus (%)	69,5%	78,5%	80,4%	70,2%	76,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	21 499 252	22 229 449	23 342 554	24 583 209	25 639 230
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 552 296	4 776 121	4 570 259	7 335 984	6 162 239

8. Likviidsete varade muutus

Likviidsete varade olemasolu kergendab valla rahavoogude planeerimist ja vähendab netovõlakoormust. 2020. aasta lõpus oli Tartu vallal likviidsete vahendite jääk 713 368 eurot. Likviidsed vahendid suunatakse investeringute tegemiseks.

Aasta lõpus võib veel tulla laekumisi tuludesse, mida ei suunata lisaelarvega kuldesse. Samuti võivad osad tööd odavneda ning kulu ei teki (näiteks ei ole lume lükkamist või on soojemad kuud ning kütte raha kulub vähem, tegemata investeringud). Aasta lõpu likviidsed varad suunatakse järgmise eelarveaasta investeringute omaosaluse katmiseks.

Likviidsetes varades on vallal arvestatud, et enamik aasta jooksul kavandatust kasutatakse ära. Aasta lõpuks jäävad sihtotstarbelised eraldised, mis viiakse üle järgmisesse aastasse.

9. Ülevaade sõltuvatest üksustest

Konsolideeriv üksus on Tartu vald, kuhu kuulub Tartu Vallavalitsus, kui ametiasutus ning hallatavad asutused. Konsolideeritud üksused 2021. aastal on Raadi SA, Saadjärve SA ja Tartu Valla Kommunaal OÜ. Arvestusüksuse eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud nende üksuste finantsnäitajatega.

Lisa 1. Strateegia vorm KOV

Tartu Vallavalitsus	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	21 499 252	22 229 449	23 342 554	24 583 209	25 639 230
Maksutulud	12 838 000	13 215 049	13 986 952	14 805 169	15 672 479
sh tulumaks	12 505 000	12 865 049	13 636 952	14 455 169	15 322 479
sh maamaks	333 000	350 000	350 000	350 000	350 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 202 000	1 373 400	1 414 602	1 457 040	1 500 751
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 273 252	7 316 000	7 616 000	7 986 000	8 116 000
sh tasandusfond	2 342 368	2 442 000	2 492 000	2 542 000	2 642 000
sh toetusfond	4 499 787	4 524 000	4 724 000	4 874 000	5 024 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	431 097	350 000	400 000	570 000	450 000
Muud tegevustulud	186 000	325 000	325 000	335 000	350 000
Põhitegevuse kulud kokku	17 749 000	18 093 000	18 826 690	19 662 505	20 536 810
Antavad toetused tegevuskuludeks	749 000	770 000	780 000	790 000	800 000
Muud tegevuskulud	17 000 000	17 323 000	18 046 690	18 872 505	19 736 810
sh personalikulud	9 900 000	10 395 000	10 914 750	11 460 488	12 033 512
sh majandamiskulud	7 100 000	6 798 000	7 001 940	7 282 018	7 573 298
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>	19 414	42 538	42 538	25 114	26 602
sh muud kulud	0	130 000	130 000	130 000	130 000
Põhitegevuse tulem	3 750 252	4 136 449	4 515 864	4 920 704	5 102 420
Investeeringustegevus kokku	-5 380 090	-7 215 837	-6 409 004	-3 821 132	-7 724 359
Põhivara müük (+)	200 000	100 000	50 000	50 000	0
Põhivara soetus (-)	-5 454 100	-7 158 000	-7 560 000	-3 100 000	-7 180 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-4 426 100	-6 515 000	-5 660 000	-3 100 000	-6 880 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	686 000	1 243 000	1 900 000	0	300 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-713 000	-722 315	-724 004	-691 132	-764 359
Finantskulud (-)	-98 990	-78 522	-75 000	-80 000	-80 000
Eelarve tulem	-1 629 838	-3 079 388	-1 893 140	1 099 572	-2 621 939
Finantseerimistegevus	2 017 553	2 422 401	2 333 045	-1 694 689	3 412 108
Kohustiste võtmine (+)	3 500 000	4 000 000	4 000 000		5 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-1 482 447	-1 577 599	-1 666 955	-1 694 689	-1 587 892
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	387 715	-656 987	439 905	-595 117	790 169
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 101 083	444 096	884 001	288 883	1 079 053

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	16 047 740	17 897 424	19 656 296	17 536 108	20 556 044
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	4 334 430	3 761 713	3 187 540	2 762 041	2 369 869
Netovõlakoormus (eurodes)	14 946 657	17 453 328	18 772 295	17 247 225	19 476 991
Netovõlakoormus (%)	69,5%	78,5%	80,4%	70,2%	76,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	21 499 252	22 229 449	23 342 554	24 583 209	25 639 230
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 552 595	4 776 121	4 570 259	7 335 984	6 162 239

Lisa 2. Strateegia vorm sõltus üksus

TARTU VALLA KOMMUNAAL OÜ	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	2 100 000	2 300 000	2 500 000	2 700 000	2 900 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	1 950 000	2 150 000	2 350 000	2 550 000	2 750 000
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	12 000	13 000	14 000	15 000	16 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 810 000	2 030 000	2 250 000	2 470 000	2 690 000
Põhitegevustulem	290 000	270 000	250 000	230 000	210 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-138 101	-188 119	-186 408	-186 150	-185 309
Eelarve tulem	151 899	81 881	63 592	43 850	24 691
Finantseerimistegevus (-/+)	13 423	-56 694	-33 729	-16 788	-22 209
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	10 000	-10 000	10 000	-15 000	15 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-155 322	-35 187	-19 863	-42 062	12 518
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	197 113	187 113	197 113	182 113	197 113
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	457 355	400 661	366 932	350 144	327 935
Netovõlakoormus (eurodes)	260 242	213 548	169 819	168 031	130 822
Netovõlakoormus (%)	12,4%	9,3%	6,8%	6,2%	4,5%

SAADJÄRVE SA	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	353 000	435 000	455 000	475 000	465 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	95 000	95 000	95 000	95 000	95 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	360 000	420 000	450 000	475 000	475 000
Põhitegevustulem	-7 000	15 000	5 000	0	-10 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-43 000	-15 000	-25 000	0	
Eelarve tulem	-50 000	0	-20 000	0	-10 000
Finantseerimistegevus (-/+)					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-50 000		-20 000		-10 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	96 452	96 452	76 452	76 452	66 452
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

RAADI SA	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	520 000	550 000	550 000	550 000	550 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	355 000	360 000	360 000	360 000	360 000
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	12 000	13 000	14 000	15 000	16 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	520 000	550 000	550 000	550 000	550 000
Põhitegevustulem	0	0	0	0	0
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-2 370 889	380 194	481 650	398 877	372 154
Eelarve tulem	-2 370 889	380 194	481 650	398 877	372 154
Finantseerimistegevus (-/+)	2 295 706	-530 194	-531 650	-398 877	-372 154
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-75 183	-150 000	-50 000	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	240 002	90 002	40 002	40 002	40 002
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 199 645	3 669 451	3 137 801	2 738 924	2 366 770
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	4 199 645	3 669 451	3 137 801	2 738 924	2 366 770
Netovõlakoormus (eurodes)	3 959 643	3 579 449	3 097 799	2 698 922	2 326 768
Netovõlakoormus (%)	761,5%	650,8%	563,2%	490,7%	423,0%

SÕLTUVAD ÜKSUSED KOKKU (konsolideeritud)	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	2 961 000	3 272 000	3 491 000	3 710 000	3 899 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	2 400 000	2 605 000	2 805 000	3 005 000	3 205 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	2 678 000	2 987 000	3 236 000	3 480 000	3 699 000
Põhitegevustulem	283 000	285 000	255 000	230 000	200 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-2 551 990	177 075	270 242	212 727	186 845
Eelarve tulem	-2 268 990	462 075	525 242	442 727	386 845
Finantseerimistegevus (-/+)	2 309 129	-586 888	-565 379	-415 665	-394 363
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-115 183	-160 000	-60 000	-15 000	5 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-155 322	-35 187	-19 863	-42 062	12 518
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	533 567	373 567	313 567	298 567	303 567

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 657 000	4 070 112	3 504 733	3 089 068	2 694 705
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	4 199 645	3 669 451	3 137 801	2 738 924	2 366 770
Netovõlakoormus (eurodes)	4 123 433	3 696 545	3 191 166	2 790 501	2 391 138
Netovõlakoormus (%)	139,3%	113,0%	91,4%	75,2%	61,3%

Lisa 3. Strateegia vorm arvestusüksus

Tartu Vallavalitsus	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	22 060 252	22 896 449	22 028 554	25 288 209	26 333 230
Põhitegevuse kulud kokku	18 027 000	18 475 000	19 257 690	20 137 505	21 030 810
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	19 414	42 538	42 538	25 114	26 602
Põhitegevustulem	4 033 252	4 421 449	4 770 864	5 150 704	6 302 420
Investeeringustegevus kokku	-7 932 080	-7 038 762	-6 138 762	-3 608 405	-7 537 514
Eelarve tulem	-3 898 828	-2 617 313	-1 367 898	1 542 299	-2 235 094
Finantseerimistegevus	4 326 682	1 835 513	1 767 666	-2 110 354	3 017 745
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	272 532	-816 987	379 905	-610 117	795 169
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-155 322	-35 187	-19 863	-42 062	12 518
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 634 650	817 663	1 197 568	587 450	1 382 620
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	16 505 095	18 298 085	20 023 228	17 886 252	20 883 979
Netovõlakoormus (eurodes)	14 870 445	17 480 422	18 825 660	17 298 802	19 501 359
Netovõlakoormus (%)	67,4%	76,3%	78,3%	68,4%	74,1%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	22 060 252	22 896 449	24 028 554	25 288 209	26 333 230
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	7 189 807	5 416 027	5 202 894	7 989 407	6 831 871